

Tanácsadás a biztonságos internetezésért

SZILASSI ANDREA

2014. szeptember 20-án a Vértes Agorájában tartott Kulturális Piac című, első alkalommal megrendezett rendezvényen a József Attila Megyei és Városi Könyvtár két programmal várta a látogatókat. A kedvezményes könyvtári beiratkozás és a szolgáltatások bemutatása mellett *Pohner Lászlóné* könyvtáros e-tanácsadó és jómagam a biztonságos internetezéssel kapcsolatos tanácsadással készültünk - sokféle ajándékkal és szórólappal felszerelve.

Véber Rozália érdeklődő és Szilassi Andrea e-tanácsadó
Fotó: Csejtei Zsolt

E témakörön kívül egyéb ügyekben is volt igény tanácsadásra. Így például többen is fordultak hozzánk a Facebook használatával kapcsolatos gondjaikkal. Előfordult egy kérdés a böngészőre vonatkozó beállítások módosításának módjáról. Meglepve tapasztaltam, hogy egy látogató részéről megfogalmazódott az igény a könyvtárak e-könyvkölcsönzési szolgáltatására. Az illető megkedvelte az e-könyv olvasó készüléket, de egy kisebb baleset következtében készüléke használhatatlanná vált. Hosszabb időt

eltöltöttem a Calibre ingyenes szoftver telepítésével és bemutatásával is, mert felmerültek bizonyos e-könyv formátumok konvertálásának technikai problémái is.

Mindenki, akivel beszélgetést folytattunk, vagy vállalta egy teszt kitöltését, az kapott egy kiválasztható hűtőmágnest vagy egyéb apróbb ajándékot. A helyesen válaszolók ezen felül további ajándékot kaphattak - szebbnél szebb plüssfigurák közül választva.

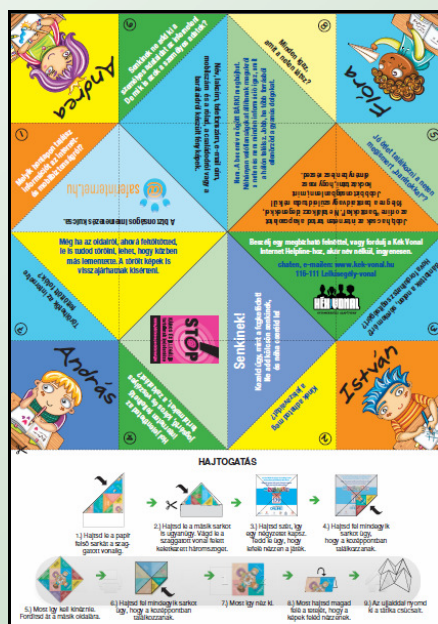
Az ajándékokat Erősné Suller Ildikó, Szebenyiné Zantleitner Zsuzsa, Tomasik Brigitta, Pohner Lászlóné és Szilassi Andrea, a könyvtár munkatársai adták össze.

Fotó: Szilassi Andrea

Persze írott és nyomtatott tanácsokkal is elláttuk a hozzánk látogatókat, továbbá készítettünk egy válogatást az internetes tartalomszűrő szoftverekből és a biztonságos internetezéssel kapcsolatos webhelyekből is.

Figyelembe véve, hogy nem lehetett előre tudni, milyen életkorú, érdeklődésű és felkészültségű látogatók fordulnak az e-tanácsadói standhoz, ezért életkor szerint kétféle tesztel, kicsik számára pedig egy harmadik féle tudáspróbaival készültünk. Utóbbi egy **Tátika** nevű színes, feliratos, hajtogatható papírlap, amelyet a Saferinternet honlapjáról töltöttünk le. Ezt elkészítve játékos formában tehattünk fel kérdéseket a rajta szereplő Flóra, István, Andrea

és András nevében. A kérdések alá hajtogatva persze ott lapulnak a válaszok is, ezért a gyerekek önállóan is játszhatnak vele.

mindenképpen ajánljuk népszerűsíteni ezt a könyvet, és javasoljuk közösen feldolgozni, megvitatni akár csoportokban is.

A nagyobbacska gyermekeknek a NISZ és a Saferinternet kérdőívét adtuk át. Kolléganőmmel egyetértettünk abban, hogy az értékelésénél ne csak a hibátlan teszt legyen a feltétel az ajándékokhoz; illetve hogy bizonyos kérdéseknél több választ is elfogadhatunk. A legfontosabb cél, hogy gondolkodjanak el a kérdéseken! Ahol téves válaszokat találtunk, ott elmondtuk a javasolt megoldást, és megmagyaráztuk a tévedéseket.

Magyar nyelven: http://saferinternet.hu/wp-content/uploads/2013/09/12/Handbook_HU.pdf

A fiataloknak és felnőtteknek a következő kézikönyvből válogattunk tesztkérdéseket. **A Web We Want = Az internet, ahogy mi szeretnénk** a European Schoolnet, a Liberty Global, a Google, és egy csapat fiatal közreműködésével jött létre. Ez a nagyszerű kézikönyv a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat és a Safer Internet Program magyarországi koordinátora segítségével magyarul is megjelent, és szabadon terjeszthető. Habár a címlap szerint 13-16 évesek számára ajánlott, de a könyvben található szituációk, élethelyzetek egy része csak az ennél idősebbek számára értékelhető igazán (pl állásinterjúk). Arról nem is beszélve, hogy a közösségi oldalak használatának tudnivalói és a különféle jogok kezelése az online világban korhatártól függetlenül alapvető tudnivaló. Ezért mi

Fejezetei:

- Jogok és kötelességek a neten
- Az információ nem tudás!
- Részvétel – élet a neten
- Építsd fel a személyazonosságodat!
- Legértékesebb kincsünk: a magánélet
- A benned rejlő művész
- Mi mindent tanultál? – teszt.

A témák újszerű megközelítésén túl nagyon fontos előnye még a könyvnek, hogy megszólal benne 9 különböző nemzetiségű, státuszú és életkorú fiatal; akik elmondják véleményüket, aggályaikat, javaslataikat az adott témákkal kapcsolatban. Nyilvánvaló, hogy könnyebben azonosulnak a fiatal olvasók a hasonló korú szereplők gondolataival, mint az idősebb generációk tanácsaival. Ezért hatásosabb lehet a könyv által közvetített üzenet: felelős gondolkodás és körültekintő viselkedés mindenkor a virtuális életben (is). Mindemellert tisztában kell lenni azzal is, hogy hová

fordulhatnak, ha valami problémájuk támad, esetleg zaklatják őket.

Pohner Lászlóné e-tanácsadó a WWW kézikönyv témáiról beszélget egy érdeklődővel
Fotó: Szilassi Andrea

A rendezvényen nem volt igazán jó a meghívott kulturális intézmények, szervezetek egy részének elhelyezése. Meglehetősen nehéz volt a közelünkbe férközni. Hiányzott a kulturális intézmények, alapítványok által szervezett programkínálat megismertetése, online népszerűsítése a szervező intézmény részéről. Nem volt szerencsés az sem, hogy ugyanabban a hatalmas térben foglaltak helyet a kulturális piac résztvevői a zenés - táncos produkciók szereplőivel. Előadások idején a hangszórókból áradó hangos zene fölöttébb megnehezítette a párbeszédet. Várakoztatni pedig nem szeretnénk volna a hozzánk fordulókat, hiszen azt sem tudtuk, meddig tart még az aktuális produkció. Mindazonáltal hat felnőtt és két gyermek elégedetten távozott tőlünk ezen a napon.

Biztonságos internetezés könyvtárakban és otthon - Jogszabályi kötelezettség és eszközök a végrehajtáshoz

POHNER LÁSZLÓNÉ

E fontos körülményt otthon a szülőknek kell biztosítani, de vajon mit tudnak a különböző korosztályok az internetezés veszélyeiről? Mit tehetnek, mit tesznek adataik, magánszférájuk megőrzése érdekében? Hogyan vélekednek a fiatal internet-használók a közösségi oldalakon közzétett tevékenységük eredményéről, a digitális lábnyomaikról?

A téma a könyvtárak számára is aktuális, mivel a 2013. évi CCXLV törvény 2014. szeptember 1-től tartalomszűrési kötelezettséget ró az iskolákra és könyvtárakra a gyermekek védelme érdekében. A jogszabály értelmében valamennyi hazai köznevelési intézményben és nyilvános könyvtárban szűrőprogramokkal kell biztosítani, hogy a kiskorú internethasználók ne találkozhassanak olyan internetes tartalmakkal, amelyek károsak lehetnek lelki és értelmi fejlődésükre nézve.

Magáról a törvényről annyit érdemes tudni, hogy számos területet érint, több jogszabályban változásokat vezet be, és komplex módon szabályozza vagy érinti a gyermekek védelmét. A teljes törvényszöveg megtekinthető itt: <http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK13218.pdf>

A könyvtárak működését a következő módosítás érinti:

5. A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény módosítása

20. § A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 55. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:

(1a) „A nyilvános könyvtár az általa üzemeltetett, kiskorúak által is használható, internet-hozzáféréssel rendelkező számítógépek használatát a kiskorúak védelmét lehetővé tevő, könnyen telepíthető és használható, magyar nyelvű szoftverrel ellátva biztosítja a kiskorúak lelki, testi és értelmi fejlődésének védelme érdekében.”

Lényeges megemlíteni két másik módosítást is, mely gyermekeink otthoni biztonságos internethasználatát segíti.

33. § Az Eht. 144. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

(2a) „Az internethozzáférés-szolgáltatást nyújtó szolgáltató köteles a kiskorúak védelmét lehetővé tevő, könnyen telepíthető és használható szoftverek vagy azokkal egyező célra szolgáló más szolgáltatások elérhetőségére és használatára vonatkozó közérdekű tájékoztatót összeállítani, a tájékoztatót internetes honlapján közzétenni, a közzétételről és annak elérhetőségéről negyedévente - figyelemmel a (3)-(5) bekezdésre és a 149/A. §-ra is - az előfizetőt értesíteni.”

Az Eht. a 149. §-t követően a következő alcímmel egészül ki: „A kiskorúak védelme”

149/A. § (1) Az internet-hozzáférés szolgáltatást nyújtó szolgáltató köteles valamely, a kiskorúak védelmét lehetővé tevő, magyar nyelvű, könnyen telepíthető és használható szoftver (a továbbiakban: szűrőszoftver) internetes honlapjáról való ingyenes letölthetőségét és ezt követően annak ingyenes használhatóságát biztosítani.

Rákerestem magyarországi internet-szolgáltatókra, ennek eredményeképpen találtam értékes információkat.

UPC előfizetőknek:

<http://www.upc.hu/rolunk/csr/gyerekbiztonsag/szuroszoftver/>

Invitel előfizetőknek:

<http://www.invitel.hu/ajanlatok/netbarat/szurosszoftver>

Externet előfizetők számára:

http://mte.hu/gyerekzar/gyerekzar_minisite.html

Digi előfizetőknek:

<http://digi.hu/gyermekvedelem>

Btel: <http://www.btel.hu/letolthetodokumentumok>

(Norton Family és Norton Family Android)

T-home:

http://www.telekom.hu/rolunk/vallalat/fenntarthatosag/tarsadalom/tarsadalmi_szerpvallalas/gyermekvedelem

Választhatunk egyéb megoldást is.

SZOFTVERES MEGOLDÁSOK:

Az asztali gépre, laptopra telepíthető tartalomszűrő szoftverek a gépről induló és arra érkező forgalmat vizsgálják meg, és ha a szülő által tiltott honlapokat, kifejezéseket találnak, akkor azt ki is szűri a kommunikációból. A módszernek az az előnye, hogy nem csupán a böngészőforgalmat lehet vele megfigyelni, hanem bele tud olvasni a csevegésbe is.

HARDVERES MEGOLDÁSOK:

A szoftveres megoldásokkal egyetlen baj van, hogy ahány netképes eszköz van a lakásunkban, annyi helyre kell feltelepíteni ezeket a programokat. Ezért célszerűbb az otthoni routerek (ha nincs, érdemes beszerezni) beállításait használni, ahol találhatunk viszonylag egyszerű megoldásokat a tartalom szűrésére. Ilyen például a **NETGEAR Live Parental Controls**.

Részletes leírás és az ingyenes szoftver letöltése itt: <http://www.netgear.com/lpc>

Többféle megoldás is létezik tehát, tájékozódjunk és éljünk a lehetőségekkel!